

De vinger op de zere plek

Christus Triumfatorkerk, 1 december 2019

Eerste zondag van Advent, dienst van Schrift en Tafel

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Lezing: Micha 2

Komen

- Welkomstwoord door de ouderling van dienst
- Aansteken eerste adventskaars
*Het is donker om me heen,
Maar kijk, het duurt maar even.
Het eerste kaarsje mag nu aan;
Een teken van het leven*
- Aanvangslied 'Kom tot ons de wereld wacht' (Ld 433: 1, 2 en 5)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de Zondag we zingen Psalm 25: 1 en 2
- Kyriegebed
- Kyrielied 'Zal er ooit een dag van vrede' (Lied 462: 1, 2, 4 en 6)

Woord

- Met de kinderen
 - Gebed
 - Gesprek: kerstspel
 - Lied met de kinderen: 'Kom volg de Ster' (Bible Basics)
- Advent

We wachten op een intocht, in een wereld van bazen en bonzen.
Maar is het een intocht, of is het meer een doortocht?
Micha voorziet een doorbreker, hij die een bres slaat, die muren omverwerpt, die van de stad weer een vruchtbare akker maakt. Die voor ons uit gaat, door de muur naar buiten.
Advent, het betekent 'Hij komt eraan'.
'Kom dan toch' roept Micha ons vooruit, kom, zodat we zien dat het anders kan, op een andere manier, op een andere plaats, met andere gedachten en wensen en verlangens. We roepen om een weg door onze eigen wildernis. Een onverwachte weg, een weg die er straks, om de hoek weer heel anders uit kan zien. Intocht, doortocht, hij komt er aan! *Maranatha!* (Roel Bosch)
Daarom lezen we vandaag uit Micha 2, daarom vieren we vandaag de maaltijd van de Heer. Hij Komt eraan – Maranatha.
- Schriftlezing: Micha 2
- Lied 'Kom tot ons, scheur de hemelen, Heer' (Lied 437: 1 en 4)
- Preek

Hij is boos. Micha. Woedend.
Als een dolle stier loopt hij door de straten van Jeruzalem.
Hij trapt dingen omver, hij duwt mensen uit de weg. Hij is ziedend. Hij spoedt zich naar het tempelplein. Een spoor van vernieling en verbaasde mensen achterlatend.
De stoom komt uit zijn oren.
Eindelijk is hij er. En staat hij daar, midden op het plein, het tempelplein. Hij staat op zijn zeepkist.
En daar gaat hij helemaal los. Hij schreeuwt het uit. Het speeksel vliegt in het rond.
Zo boos is hij. Zo hard schreeuwt hij. Met overslaande stem.

“Zijn jullie helemaal gek geworden!”
“Waar denken jullie dat je mee bezig bent?”
Wat bezielt jullie!
Moet dan alles kapot?
Alles richten jullie ten gronde!

Micha dreigt, sist, scheldt. Hij veegt de vloer aan met iedereen die zijn kritiek relativeert of nuanceert.

Waar maakt Micha zich zo druk om?
Het antwoord op die vraag zit in zijn naam.

Micha – Het betekent: *Wie is als God*.

En dat is het probleem.

Het probleem van de inwoners van Jeruzalem - pak hem beet 725 v. Christus, en het is het probleem van de gemiddelde inwoner van ons land in 2019 na Christus.

Wij stellen die vraag niet.

Wie als God – of anders geformuleerd. Wie denk je wel dat je bent? Waarom denk je je dit te kunnen veroorloven? Denk je dat God bent?

Micha fulmineert tegen de elite van zijn dagen.

De elite – ook in onze tijd een begrip dat veel gebruikt wordt.

In de tijd van Micha gaat het om de machtigen. De mensen die denken dat ze zich alles kunnen permitteren.

“Wil ik een stuk land? Ik pik het in!”

“Wil ik een huis? Ik gooi de bewoners eruit en ga er zelf in wonen!”

Ze leven alsof zij de baas zijn in het land. Ze leven alsof zij zeggenschap hebben over de mensen die het toevallig minder goed hebben getroffen dan zij.

Natuurlijk weet ook de elite van Jeruzalem drommels goed dat ze dit land van de allerhoogste God in bruikleen hebben gekregen. Natuurlijk weet elke Israëliet dat mensen geen slaaf van elkaar kunnen zijn, of horige, om uitgebuit te worden door de machtigen – waren ze daar niet juist voor gevluht uit de slavernij van Egypte? Ieder mens is alleen verantwoording schuldig aan de God van Israël zelf.

Vandaar de dreigende vraag van de naam van Micha zelf – *Wie is als God*. Wat maakt dat jij denkt dat je je als God kunt gedragen in het land dat jullie door die God van de bevrijding, is gegeven? In bruikleen gegeven – om te bewerken en te bewonen tot heil van iedere inwoner.

Ook de wees en de weduwe – zelfs de vreemdeling die in uw stede woont!

Maar ze wuiven het weg. De machthebbers. De elite. Ze wuiven het weg en laten zich in slaap sussen door hun eigen profeten: “Onze God is toch liefde? Zo boos zal hij dan toch niet worden? Hij bedekt in zijn genade toch alles met de mantel der liefde?”

Zo gaat het toe in de wereld. En er is weinig veranderd tussen 725 voor Christus en 2019 na. Het gaat niet goed. De mooie schepping van God wordt verkwanseld. God heeft het volk van Israël een paradijs geschonken, een eigen stuk land tussen de middellandse zee en de Jordaan, tussen wereldrijken als Egypte en Assyrië in, om in vrijheid en harmonie te leven. Vrij voor God. Maar wat hebben ze gedaan zodra ze er woonden? Precies, ze werden net als die andere volken.

Ze offerden hun kinderen aan de Baäls, in de hoop op vruchtbaarheid -> alsof God daar zelf niet voor had gezorgd!

Ze wilden een koning, net als de andere volkeren -> alsof God zelf niet hun koning, was!

En ze verdeelden het land, de koning en zijn getrouwen, en zo kregen we slaven en horigen die uitgebuit werden door de grootgrondbezitters -> terwijl dat heilige land van God van iedereen is! Dat kan je helemaal niet in bezit hebben, dat is en blijft van de enige koning, de levende God van Israël.

De rijken maken de dienst uit. Ze kopen hun weg naar boven, ze hebben de rechters in hun macht. Eerlijkheid bestaat niet meer. Alleen het recht van de sterkste en de rijkste.

Micha is furieus. Zijn hele boek door. Woedend.

Ik zeg jullie: "Juist omdat onze God liefde is, zal hij jullie verdrijven uit dit land, om het weer opnieuw te verdelen, om het terug te geven aan zijn volk. Onze God is liefde juist omdat hij in de bres springt voor wie de rechte weg gaat, omdat hij zal redden wie vredelievend is. De vreedzame voorbijgangers zal hij hun mantel weer terug geven. De vrouwen van mijn volk zullen hun huizen weer terug krijgen. Jullie zullen zelf voelen wat het is om van huis en haard verdreven te zijn, om naar de pijpen van een ander te moeten dansen."

Micha zegt het ze aan. Zonder dat de elitaire bovenlaag van Israël en Juda het door heeft, rennen ze hun ondergang tegemoet. Ze willen er niet aan. Ze kunnen hun levenswijze niet veranderen. Vast zitten ze in hoe ze het gewend zijn. Uitgeteld en uitgezakt en uitgepraat. De wereld is aan het vergaan, maar in hun kortzichtigheid zien ze het niet. Ze denken dat ze God in hun broekzak hebben. Ze horen de vraag van Micha niet: Wie is als God?

Wat me nu al de hele week bezighoudt met deze tekst is: hoe past hij op onze tijd?

Onheilsprofetieën genoeg ook in onze tijd.

Klimaatactivisten, Gretha Thunberg voorop, roepen net zo hard als Micha, met overslaande stem, dat het zo niet goed gaat. Dat we de wereld te gronde richten. Dat volgende generaties als we op deze voet door gaan geen land meer hebben om op te leven. Het is of je Micha zelf hoort praten. Heeft zij het bij het rechte eind?

Of staan de profeten van deze tijd juist aan de andere kant van het spectrum. Bouwers en de boeren op het malieveld. Die zeggen dat hun boterham door de elite wordt afgepakt omdat die schermen stikstofnormen en PFAS, terwijl niemand begrijpt waar het werkelijk om gaat.

Hoe zit het met de gele hesjes? Mensen die zich niet gehoord voelen door de politiek. Die zij de elite noemen?

En dan hebben we nog twee andere profeten die voortdurend spreken van de elite en waarschuwen voor het gevaar van de islam. Is dat het gevaar dat het leven op deze wereld, dat het leven in vrijheid en tolerantie onmogelijk maakt? Ik schrok wel deze week, toen er op de Kalverweide in Zoetermeer twee mensen werden opgepakt, verdacht van moslimextremisme, en dat twee honderd meter van het huis waar ik veertien jaar gewoond hebt.

Zien we dat gevaar niet? Hebben wij daar dan oogkleppen voor op?

Ik denk dat we de profetie van Micha eerst maar eens zelf ter harte moeten nemen.

Deze adventstijd, deze donkere dagen voor kerst, zijn bedoeld om onderscheid te leren maken. Onderscheid tussen valse profeten en het woord van God. Voor iedereen zal die keuze misschien anders uitpakken. Maar vrijblijvend is het niet.

Micha stelt ons de kritische vraag. Micha nuanceert niet.

Waar gedragen wij ons als God? Waar denken wij eerst aan ons zelf? Waar leven wij ten koste van anderen? Waar praten we onze daden goed – terwijl we weten dat het niet goed is?

Waar verlangen wij naar een koning, die ons bij de hand neemt en een bres slaat in onze onmacht, wanhoop, twijfel?

Pittige vragen van Micha.

Hij houdt ons een spiegel voor.

Hij leert ons onderscheiden.

Hij leert ons kritische vragen stellen.

Wie wordt er beter van?

Hoe gaan wij om met de schepping?

Leven wij op deze wereld in het besef dat hij ons gegeven is?

Zien we een naaste staan? Zijn we bereid hem met open vizier tegemoet te treden. Schepsel van God. Bekleed met Gods luister?

Micha legt vandaag de vinger op de zere plek, maar hij blijft niet in zijn boosheid. Hij verlangt naar het licht. Alle hoop is nog niet verloren. God gaat ons vooruit naar een nieuwe toekomst. Hij slaat een bres in de troosteloosheid en de lamelendigheid en schept licht in de duisternis. Zo wordt het toch nog advent, zelfs bij Micha.

Omdat in zijn haarscherpe analyse van wat deze wereld is en hoe ons leven kan zijn, hij een uitweg ziet. De koning gaat ons voor.

Aan ons de uitdaging. Onderscheid te maken. De koning achterna te gaan. De onverschilligheid en het pessimisme achter ons te laten en te gaan

Als dat lukt, dan is het Micha gelukt, dan heeft hij ons in beweging gekregen. Als we dat durven dan is de wereld nog niet verloren. Dan vertrouwen we op God en op elkaar.

Dan wordt het Kerst. Uiteindelijk. Gaat u mee?

- Muzikaal intermezzo
- Lied 'Heft op uw hoofden, poorten wijd' (Lied 435: 1, 2 en 3)

Maaltijd van de Heer

- Voorbeden
- Collecte (1^e, 2^e, evt. deurcollecte: zie Zondagsbrief)
- Nodiging
- Tafelgebed
- Dienstboek, pag. 211
 - Lied: 'Zolang er mensen zijn op aarde' (Lied 981: 1 en 2)
 - vervolg tafelgebed (Dienstboek 211-212)
 - Lied: 'Zolang er mensen zijn op aarde' (Lied 981: 4)
 - vervolg tafelgebed (Dienstboek 212-213)
 - ONZE VADER...
- Breken van brood en schenken van de wijn
- Gemeenschap van brood en wijn
- Dankzegging

Gaan

- Slotlied "Zoekend naar licht, hier in het duister' (Lied: 1005: 1 en 5)
- Zegen, gevolgd door gezongen "Amen"